

ingediend op **1951** (2023-2024) – Nr. 1
15 januari 2024 (2023-2024)

Motie

van Kristof Slagmulder, Bart Claes, Carmen Ryheul,
Wim Verheyden en Chris Janssens

tot besluit van de op 11 januari 2024
in commissie gehouden interpellatie
door Kristof Slagmulder aan minister Lydia Peeters
over de overstromingen in de Denderstreek

TOELICHTING

Naar aanleiding van de waterbom die Wallonië in 2021 trof, gaf de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken een studieopdracht aan de Vlaamse Waterweg nv en het internationale ingenieursbureau IMDC om na te gaan in welke mate Vlaanderen kwetsbaar is als het door een dergelijke waterbom zou worden getroffen, alsook wat de globale inschatting van de potentiële schade zou zijn in geval van een dergelijke calamiteit.

Uit die studie blijkt dat bij een normale bodemgesteldheid (niet te nat, niet te droog) en een normale getijdentoestand, een waterbom met een neerslagscenario van 230 milliliter neerslag – vergelijkbaar met de neerslag die in juli 2021 in de Waalse Vesdervallei viel – in Vlaanderen ongeveer 86.000 woningen zou kunnen treffen, waarbij de schade mogelijk zou kunnen oplopen tot 8,1 miljard euro. Vooral de regio's van het Leie-, het Boven-Schelde- en het Denderbekken zouden daarbij uiterst kwetsbaar zijn.¹

De recente wateroverlast in de Westhoek en de Denderstreek heeft aangetoond dat een dergelijke waterbom zelfs niet nodig is om in Vlaanderen tal van woningen en bedrijven voor de zoveelste keer onder water te laten lopen. Gewoonweg een periode van aanhoudende zware neerslag, in combinatie met een totaal waterverzadigde bodem, is al voldoende om telkens opnieuw enorme financiële schade en menselijk leed te veroorzaken. De dag dat Vlaanderen kan worden getroffen door een waterbom, is de kroniek van een aangekondigde catastrofe, waarvoor alleen maar de Vlaamse Regering de verantwoordelijkheid zal dragen.

Uit niet alleen de meest recente, maar ook de voorgaande overstromingen in de Denderstreek kan immers alleen maar de les worden getrokken dat de opeenvolgende Vlaamse regeringen schromelijk in gebreke blijven. Zo moest de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken in de commissievergadering Mobiliteit en Openbare Werken van 11 januari 2024 toegeven dat maar liefst 20 procent van de recente overstromingsschade in het Denderbekken had kunnen worden voorkomen als de overheid alle sluizen en stuwen op de Dender al had kunnen moderniseren. Infrastructuurwerken met een uitzonderlijk algemeen belang worden, net zoals dat ook in veel andere Vlaamse bekkengebieden het geval is, maar al te vaak via procedureslagen tijdens de voorafgaande vergunningsaanvraagprocedures lamgelegd door actiegroepen en milieuverenigingen vanuit het oogpunt van een particulier belang.

Het gaat dikwijls om milieuverenigingen en actiegroepen die dan ook nog, zoals dat in de Denderregio met de vzw Milieufrent Omer Wattez het geval is, van Vlaanderen honderdduizenden euro's aan subsidies ontvangen. Met dat geld steken ze vervolgens stokken in de wielen van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken als haar diensten een omgevingsvergunningsaanvraag indienen om infrastructuurwerken in het kader van waterbeheersing te kunnen uitvoeren die van openbaar belang zijn, en die immense schade en leed voor de gewone burgers in overstromingsgevoelige regio's kunnen voorkomen.

Nog tijdens de commissievergadering van 11 januari 2024 stelde de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dat de oprichting van een waterzekerheidsfonds in Vlaanderen absoluut nodig is om onder meer de niet door een verzekering gedekte schade van een waterbom boven Vlaanderen te kunnen opvangen. Daarnaast poneerde de minister dat de Dender, naar analogie met de Maas, waar dat mogelijk is meer ruimte moet krijgen door de aanleg van onder meer bufferbekkens en infiltratiezones, en dat er, waar het niet anders kan, hardere

¹ Zie VRT NWS, 14 februari 2022 (<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/02/14/waterbom-over-vlaanderen-zou-tot-8-miljard-schade-kunnen-leiden/>).

maatregelen moeten worden genomen, zoals het bouwen van ringdijken en keermuren.

Van cruciaal belang bij dat alles is de opmerking van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken tijdens de hierboven vermelde commissievergadering dat het een ware lijdensweg is om in Vlaanderen een waterbekken of ringdijken aan te leggen, het slib ergens te storten of gecontroleerde overstromingsgebieden te realiseren. Om een meerlaagse waterveiligheid te kunnen realiseren moet er dringend naar het vergunningsbeleid gekeken worden en moet het algemeen belang absoluut voorrang krijgen, aldus de minister.

Daarnaast zou volgens de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken de aanstelling van een intendant voor het Dender- en Leiebekken er significant toe kunnen bijdragen dat het draagvlak voor een snelle realisatie van alle vereiste waterbeheersingswerken in die regio's op een efficiënte wijze wordt gecreëerd.

Kristof SLAGMULDER
Bart CLAES
Carmen RYHEUL
Wim VERHEYDEN
Chris JANSSENS

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de interpellatie van Kristof Slagmulder;
- gehoord het antwoord van minister Lydia Peeters;
- gelet op:
 - 1° de dreiging van een waterbom boven Vlaanderen die, zoals blijkt uit een studie die in opdracht van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken werd uitgevoerd, in de huidige omstandigheden een enorm aantal woningen en bedrijven zou treffen, met gigantische materiële schade en menselijk leed tot gevolg;
 - 2° het feit dat op dit ogenblik een Waterzekerheidsfonds ontbreekt dat tegemoet kan komen in de kosten van overstromingsschade die niet gedekt worden door een verzekering als een waterbom Vlaanderen zou treffen;
 - 3° de verklaring van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dat er onder meer in het Denderbekken dringende waterbeheersingswerken van algemeen belang nodig zijn, zoals de aanleg van bufferzones, infiltratiegebieden, ringdijken en keermuren, alsook de modernisering van de stuw- en sluisinstallaties op de Dender, en dat er voor die werkzaamheden telkens een voorafgaande omgevingsvergunning is vereist;
- overwegende dat:
 - 1° de huidige Vlaamse omgevingsvergunningsprocedures in het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het bijbehorende uitvoeringsbesluit van die aard zijn dat actiegroepen en milieuverenigingen die procedures gedurende zeer lange tijd kunnen blokkeren. Daarbij wordt het algemeen belang van geplande werkzaamheden en handelingen van openbaar nut ondergeschikt gemaakt aan het particulier belang van dergelijke groepen en verenigingen. Voor de overheid betekent dat een lijdensweg of wordt het zelfs haast onmogelijk om absoluut noodzakelijke waterbeheersingswerken tijdig en efficiënt te realiseren;
 - 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken in die optiek aangaf dat het vergunningsbeleid dringend moet worden bijgestuurd. Bij omgevingsvergunningsaanvragen voor absoluut noodzakelijke werkzaamheden en handelingen met betrekking tot waterbeheersingswerken moet het algemeen belang altijd vooropstaan;
 - 3° de realisatie van een aantal ingrijpende waterbeheersingswerken in de Denderregio absoluut nodig is, maar er op dit ogenblik voor een aantal van die werkzaamheden bij een deel van de lokale bevolking en de bedrijven in de regio geen draagvlak is. Zoals de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken terecht opmerkte, zou de aanstelling van een intendant een oplossing kunnen bieden om voldoende draagvlak voor die werkzaamheden te creëren;
 - 4° er op dit ogenblik geen waterzekerheidsfonds is bij de Vlaamse overheid;

- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
- 1° te onderzoeken of in het Vlaamse decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het bijbehorende uitvoeringsbesluit een verkorte omgevingsvergunningsaanvraagprocedure kan worden ingelast, waarbij de Vlaamse Regering in enige aanleg bevoegd is voor een limitatieve lijst van werkzaamheden en handelingen die dringend noodzakelijk zijn en waarvan geoordeeld wordt dat ze van algemeen belang zijn, zoals waterbeheersingswerken om schade te voorkomen in geval van een waterbom boven Vlaanderen. Die procedure kan worden gerealiseerd naar analogie van de verkorte procedure die in Wallonië al bestaat voor een beperkt aantal werkzaamheden en handelingen, opgenomen in het Waalse decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning juncto het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening van 20 juli 2016;
 - 2° bij de Vlaamse overheid een Vlaams waterzekerheidsfonds op te richten;
 - 3° voor het Denderbekken een intendant aan te stellen die mee het nodige draagvlak helpt creëren bij de lokale bevolking en de bedrijven in die regio, zodat alle dringend vereiste waterbeheersingswerken in dat stroombekken snel en efficiënt kunnen worden uitgevoerd.

Kristof SLAGMULDER
Bart CLAES
Carmen RYHEUL
Wim VERHEYDEN
Chris JANSSENS